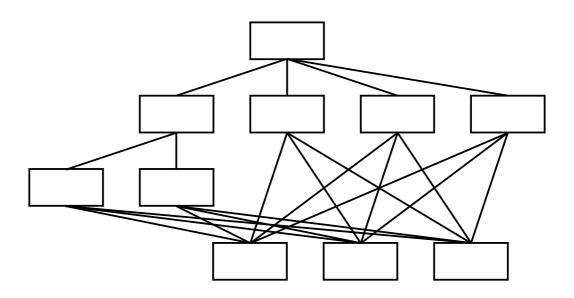
راهنمای بهکارگیری افزونه ترسیم ساده

Simple Draw Vesrsion 1.1

علیرضا ناصرصدر آبادی عضو هیات علمی دانشگاه یزد

ديماه 1399

ييش گفتار

آنچه که پیش رو دارید راهنمای بکارگیری افزونهای است که به شما کمک میکند تا بتوانید شکلهائی را در محیط نرمافزار مایکروسافت ورد ترسیم کنید که به اندازه دلخواه دقیق و مناسب برای چاپ کتاب، مقاله و پایان نامه باشد. این ایده که شکلهائی که در محیط نرمافزار ورد ترسیم می شوند از ظرافت کافی برخوردار باشند، مدتهای مدیدی مورد توجه نگارنده قرار گرفته بود. کار کدنویسی برای این که همگان بتوانند از امکانات گسترده ترسیم شکل در محیط این نرمافزار به سادگی استفاده کنند از قبل از شیوع بیماری کرونا آغاز شد و به کندی پیش می رفت. با شیوع این بیماری و توسعه چشم گیر آموزشهای آنلاین و نیاز گسترده به در دسترس بودن چنین ابزاری باعث شد تا به این کار سرعت بخشیده و نهایتا در آذرماه ۱۳۹۹ کار در ایستگاه اول به سرانجام برسد. سعی شده است کدنویسی به گونهای باشد که استفاده از این افزونه به ساده ترین شکل ممکن امکان پذیر باشد و شکلهای متنوعی از نیازهای ترسیمی را دربر بگیرد. رابط گرافیکی کاربرپسند باعث می شود کاربران به سرعت با محیط این افزونه ارتباط موثر برقرار کنند و بتوانند ایدههای خود را در ترسیم دقیق شکل عملی کنند. در کنار مدنظر قرار دادن این موضوع که نباید کاربران عادی با پیچیدگی های ترسیم دقیق شکل ها مواجه شوند، نیم نگاهی نیز به توانمند سازی کابران عادی وجود داشت. برای این منظور امکانات ترسیم شکل ها را توسعه دهند. با این همه همانند هر کار مشابه دیگری این کار نیز خالی از نقص و ایراد و ایدههای از قلم افتاده ترسیم شکل ها را توسعه دهند. با این همه همانند هر کار مشابه دیگری این کار نیز خالی از نقص و ایراد و ایدههای از قلم افتاده نخواهد بود. لذا از کاربران گرامی تقاضا می شود ایدهها و نقطه نظرات خود را با اینجانب درمیان بگذارند.

علیرضا ناصرصدرآبادی عضو هیات علمی دانشگاه یزد

فهرست

1	مقدمه
۱	نصب
ل از شروع باید بدانید	
ت اساسی	تنظيماد
يمات عمومى	
امنه مقادیر در محور افقی و محور عمودی	۷
مقیاس محور افقی و محور عمودی	٥
ضخامت پیشفرض خطوط	
لونت پیش فرض	ۏ
يمات ترسيم دستگاه مختصات	تنظ
رسيم محورها	ڌ
رچسب محورها	ب
عداد ارقام اعشار در برچسبهای محورها	ڌ
کارکتر تفکیک بخش صحیح و اعشاری	5
دستگاه مختصات	ترسیم ،
دستگاه مختصات ی اصلی	شكلها:
18	خط
رد	آكولا
رضلعی	چهار
ه و بیضی	داير،
ضلعى منتظم	
خطی	چند
ىان	انواع کہ
منحنی و سطح بین دو منحنی	ترسيم ،
، منحنی با روش نقطه گذاری	رسم
ستفاده از اکسل برای ساخت فایل نقطه یابی	ا،
رسيم فايل نقطه يابي	ڌ

٣٢	رسم منحنیهای آزاد
، نقطه گذاری	رسم سطح بین دو منحنی با روش
۳۵	رسم منحنی با روش تعریف تابع
٣۵	فعال كردن محيط كدنويسي
٣٧	
۴۱	به کار گیری توابع
۴۱	رسم منحنی به کمک توابع
ستفاده از تابع	
۴۷	اضافه کردن متن
۵٠	قالببندى
۵٠	قالببندی خط
۵۱	قالببندی نقاط شروع و پایان خط
۵۲	قالببندی شکل
۵۲	پر کردن بخش داخلی
۵٣	شفافیت شکل
۵٣	چرخش شکل
۵۵	اقدامات سراسری
۵۵	یکپارچەسازى
۵۶	لغو يکپارچەسازى
۵۶	حذف كامل
۵۸	
۶۳	پيوست ١
۶۳	متدهای ترسیم
۶۳	متدهای قالببندی
۶۴	متدهای تنطیمات اساسی
۶۴	متدهای اقدامات سراسری

مقدمه

یکی از محدودیتهایی که کاربران نرمافزار مایکروسافت ورد با آن مواجه هستند، ترسیم دقیق شکلها در اسناد تهیه شده توسط این نرمافزار است. البته این نرمافزار مجموعهای بسیار قوی از امکانات ترسیم شکل را در خود دارد اما به کارگیری این توانمندیها برای افراد مبتدی یا افرادی که کاربران عادی این نرمافزار محسوب میشوند و آشنائی چندانی با مفاهیم برنامهنویسی ندارند، بهسادگی امکانپذیر نیست. افزونه ترسیم ساده (Simple Draw) ابزاری بسیار ساده و کاربرپسند است که امکان ترسیم دقیق شکلها در محیط این نرمافزار را به کاربران میدهد. رابط گرافیکی این ابزار باعث میشود کاربران بدون نیاز به مواجه شدن با پیچیدگیهای مربوط به ترسیم شکلها، آن را بهسادگی به کار گیرند. این راهنما به معرفی امکانات، کارکردها و چگونگی استفاده از این افزونه اختصاص دارد.

نصب و راهاندازی

این افزونه که بهصورت قالب حاوی ماکروهای زبان ویژوال بیسیک(Template) منتشر شده است را میتوانید از کانال تلگرامی این افزونه یا از صفحه گیتهاب افزونه دانلود نمایید و با یکی از روشهائی که ذکر میشود نصب کنید.

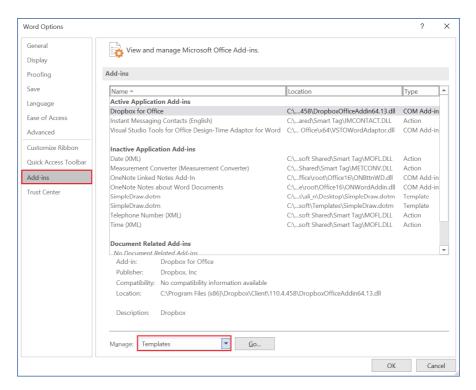
کانال تلگرام: SimpleDrawAddin

صفحه گیتهاب: https://github.com/AlirezaNaser/SimpleDraw-Add-in

روش اول: کافی است فایل را باز کنید. با این کار یک سند جدید باز می شود و امکانات افزونه به نوار ریبون اضافه می گردد. روش دوم: فایل را در مسیر زیر از کامپیوتر خود کپی کنید. بخشی که در این مسیر با عنوان نام کامپیوتر شما مشخص شده است به عنوانی که شما برای کامپیوتر خود انتخاب کردهاید اشاره دارد. اگر از این روش استفاده کنید افزونه همواره در منوهای برنامه در دسترس خواهد بود.

C:\Users\[نام کامپیوتر شما]\AppData\Roaming\Microsoft\Word\STARTUP

روش سوم: فایل را در یک پوشه از کامپیوتر خود ذخیره کنید و با مراجعه به بخش مدیریت افزونهها، آن را فعال کنید. برای این منظور به بخش تنظیمات نرمافزار ورد بروید. یعنی از مسیر Pile $\rightarrow$ Options به بخش تنظیمات برنامه بروید(در نسخه ۲۰۰۷ بجای گزینه File (وی آیکون ویندوز در بالای پنجره سمت چپ کلیک کنید و از آنجا گزینه Word Options را انتخاب کنید). در پنجرهای که باز میشود از فهرست سمت چپ گزینه Add-ins را انتخاب کنید و در سمت راست همین پنجره نوع افزونه را پنجرهای که باز میشود از فهرست سمت چپ گزینه Go را بزنید.

تصویر ۱

در پنجره نشان داده شده در تصویر ۲ با کلید Add به مسیر ذخیرهسازی افزونه بروید و آن را انتخاب کنید تا به لیست افزونههای فعال اضافه شود. اگر قصد غیرفعال کردن افزونه را دارید از همین مسیر و کلید Remove استفاده کنید. در صورتی که افزونه را با این روش نصب کنید، باید هر مرتبه پس از ورود به برنامه، افزونه را دوباره فعال کنید.

mplates ar	nd Add-ins					?	X
Templates	XML Schema	XML Expansion Packs	Linked CSS				
Document <u>t</u> e	emplate						
Normal						<u>A</u> ttach	
Autom	atically <u>u</u> pdate de	ocument styles					
Attach	to all new e-mail	messages					
lobal temp	lates and add-ins						
Checked it	ems are currently	loaded.					
				/	`	A <u>d</u> d	
						Remove	
				\	1		
Full path:							
Qrganizer				OK		Cance	el

تصویر ۲

با فعال کردن افزونه یک ریبون جدید به مجموعه ریبون های برنامه با نام Simple Draw اضافه می شود که گروهها و امکانات آن را در تصویر ۳ مشاهده می کنید.

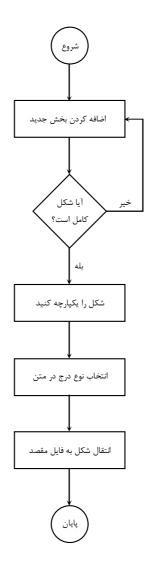
تصویر ۳

در ادامه این راهنما با ابزارهای جانمائی شده در هر یک از گروههای این افزونه آشنا خواهید شد اما پیش از آن باید با مجموعهای از نکات اساسی که در ترسیم شکلها باید مدنظر قرار دهید، آشنا شوید.

پیش از شروع باید بدانید

برای ترسیم یک شکل باید اجزای آن را مرحله به مرحله ترسیم نموده و سپس با یکپارچهسازی اجزا، آن را به یک شکل واحد تبدیل نمایید. با توجه به نحوه یکپارچهسازی که کلیه اشیاء موجود در یک سند را به یکدیگر متصل می کند، باید شکلهای موردنیاز خود را در یک فایل مستقل از سند اصلی ترسیم کنید و سپس آن را به فایل اصلی (مثل یک کتاب یا مقاله) منتقل کنید. مراحل ترسیم یک شکل در روندنمای صفحه بعد) نمایش داده شده است.

شکلهایی که توسط این افزونه رسم میشوند سیاه و سفید هستند. چنانچه قصد دارید از شکلهای رنگی استفاده کنید می توانید امکانات گسترده تغییر قالب نرمافزار ورد را به کار ببرید و هیچگونه محدودیتی برای تغییر قالب و فرمت شکلها وجود ندارد. از این ابزار می توان به دو روش مبتدی و حرفهای استفاده کرد. در روش ساده می توانید شکلهای موردنظر خود را با کمک گزینهها و کلیدهای متنوعی که تدارک دیده شده است، ترسیم کنید اما با امکانات پیشرفته تر می توانید این افزونه را با اثربخشی بیشتری به کار بگیرید. نحوه استفاده از امکانات پیشرفته نیز به سرعت قابل فراگیری است.

شکل ۱

تنظيمات اساسي

Setting

تنظيمات اساسي

در پنجره تنظیمات اساسی قادر به تعیین مشخصات زیربنائی محیط ترسیم شکل هستید که در این بخش به آنها پرداخته خواهد شد. این تنظیمات در دو کادر اصلی یعنی تنظیمات عمومی و تنظیمات مربوط به ترسیم دستگاه مختصات جانمائی شدهاند. تنظیمات عمومی روی کلیه امکاناتی که در افزونه تعبیه شده است تأثیرگذار هستند اما تنظیمات دستگاه مختصات در زمان ترسیم صفحه مختصات نداشته باشد).

تنظيمات عمومي

در مجموعه تنظیمات عمومی یکی از مهم ترین مواردی که باید توسط کاربر تعیین شود مربوط به دامنه تغییرات یا دامنه مقادیر محورهای مختصات است. ابتدا به نحوه تنظیمات این بخش اشاره می شود.

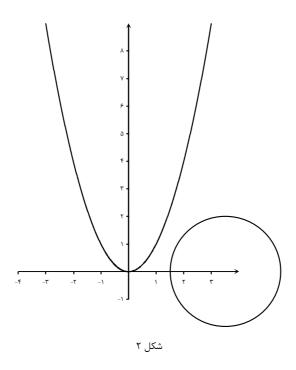
دامنه مقادیر در محور افقی و محور عمودی

دامنه تغییرات محور افقی(X) محور عمودی(Y) را میتوان در کادر نمایش داده شده در تصویر Y تنظیم نمود. لبه سمت چپ صفحه کاغذ متناظر با حداقل مقدار محور افقی و لبه بالای کاغذ متناظر با حداکثر محور عمودی در نظر گرفته میشود. توجه داشته باشید که این مقادیر محدود کننده محدوده ای که این مقادیر محدود کننده محدوده ای که شما قادر به ترسیم شکل در آن هستید، نیستند. شما میتوانید خارج از این محدوده نیز اجزایی را به شکل اضافه کنید. از این مقادیر صرفاً برای تعریف کلی سیستم مختصات استفاده خواهد شد.

Coordinate System Range		
X min	0	
X max	10	
Y min	0	
Y max	10	

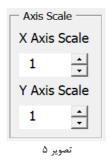
تصویر ۴

یکی از کاربردهای این مقادیر ترسیم صفحه مختصات است. در صورتی که به ترسیم خودکار محورهای مختصات احتیاج داشته باشید، دستگاه مختصات فقط در همین محدوده ترسیم خواهد شد. به شکل زیر نگاه کنید. در این شکل محورهای مختصات در محدوده تعریف شده توسط کاربر ترسیم شدهاند اما دایره روی این شکل خارج از محدوده قرار گرفته است.

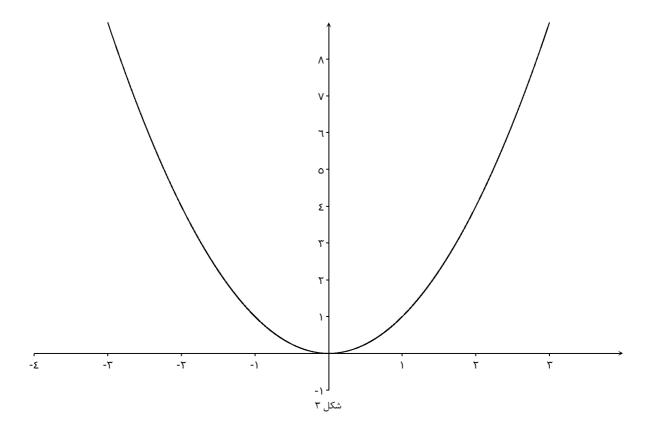

مقیاس محور افقی و محور عمودی

از مقیاسهای مربوط به محورهای مختصات برای تنظیم بزرگنمایی یا کوچک نمائی شکلها استفاده کنید. کادر مقیاس محورها که در تصویر ۵ نمایش داده شده است برای همین منظور به کار میرود.

مقیاس هر محور مشخص می کند که در راستای هر محور هرچند سانتی متر معادل با یک واحد در نظر گرفته شود. اگر این مقیاس برابر با ۱ باشد هر یک سانتی متر معادل با یک واحد در نظر گرفته می شود (مقیاس واقعی). مقادیر بزرگ تر از یک باعث بزرگ نمایی و مقادیر کوچک تر از یک باعث کوچک شدن مقیاس ترسیم شکل می شوند. در شکل زیر مقیاس محور افقی برابر با ۲ و مقیاس محور عمودی برابر با ۱ در نظر گرفته شده است. منحنی این شکل را با منحنی شکل ۳ مقایسه کنید.

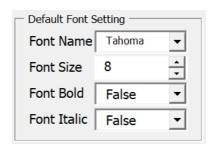
ضخامت پیشفرض خطوط

خطوط ترسیم شده توسط این افزونه دارای ضخامت پیشفرضی هستند که می توان در این بخش آن را تنظیم نمود. این ضخامت برحسب واحد سانتی متر بیان می شود. هر خطی توسط افزونه رسم شود دارای این ضخامت خواهد بود. البته کاربر قادر است با مراجعه به بخش قالببندی خط، این ضخامت را تغییر دهد. نحوه قالببندی خط (Line Format) در بخشهای آتی معرفی شده است. کادر نمایش داده شده در تصویر ۶ را نگاه کنید.

فونت پیشفرض

در کادر فونت پیشفرض(تصویر ۷) میتوان فونت پیشفرض و ویژگیهای آن مثل اندازه فونت و وضعیت پررنگ یا مایل بودن آن را تعیین میشود. در زمان اضافه کردن متن به شکل از این فونت و ویژگیهای آن استفاده میشود. به ویژه در زمان ترسیم خود کار محورهای مختصات از این فونت برای برچسبهای محورهای مختصات استفاده میشود. در سایر موارد کاربر میتواند در زمان اضافه کردن متن به شکل، فونت مورد استفاده و مشخصات آن را تغییر دهد.

تصویر ۷

تنظيمات ترسيم دستگاه مختصات

یکی از امکانات تسهیل کننده این افزونه امکان ترسیم سیستم مختصات است. ترسیم سیستم دستگاه مختصات به صورت دستی می تواند بسیار زمان بر و احتمالاً نادقیق باشد. با استفاده از امکانات تعبیه شده در این برنامه می توانید سیستم دستگاه مختصات را به صورت خود کار ترسیم نمایید. ترسیم خود کار صفحه مختصات می تواند با انتخابهای متفاوتی همراه باشد.

ترسيم محورها

اولین امکانی که در بخش تنظیمات مربوط به ترسیم صفحه مختصات قرار داده شده است در شرایطی استفاده می شود که کاربر قصد داشته باشد فقط یکی از محورهای مختصات را ترسیم کند. اگر هر دو گزینه مربوط به ترسیم محورهای مختصات که در تصویر ۸ می بینید انتخاب شده باشند هر دو محور ترسیم می شود. برای تعیین ترسیم یا عدم ترسیم هر کدام از محورها، از انتخاب های نشان داده شده در شکل استفاده کنید. لازم به ذکر است که حداقل باید یکی از محورها برای ترسیم انتخاب شود. حذف همزمان هر دو محور امکان پذیر نیست.

برچسب محورها

محورهایی که ترسیم میشوند میتوانند برچسب داشته باشند یا نداشته باشند. در صورت انتخاب نصب برچسب برای هر محور، کاربر میتواند تعیین کند که برچسب از کدام مقدار تا کدام مقدار باشد. همچنین کاربر میتواند فاصله بین هر دو برچسب متوالی را مشخص نماید. شایان ذکر است که فاصله بین دو برچسب متوالی نمیتواند کمتر از ۵ میلیمتر (روی کاغذ چاپ شده) باشد. در صورتی که کاربر فاصله را به نحوی تعریف کند که این قانون نقض شود، فاصله بین برچسبها بهصورت خودکار توسط افزونه اصلاح میشود.

تصویر ۹

تعداد ارقام اعشار در برچسبهای محورها

اگر برچسب محورها دارای بخش اعشاری باشد می توان تعداد ارقام اعشار را محدود نمود. مقدار پیش فرض برای تعداد ارقام اعشار برابر با ۲ تعریف شده است که توسط کاربر قابل تغییر است.

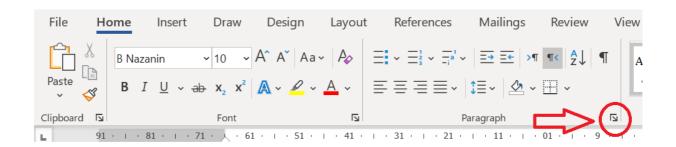
تصویر ۱۰

کارکتر تفکیک بخش صحیح و اعشاری

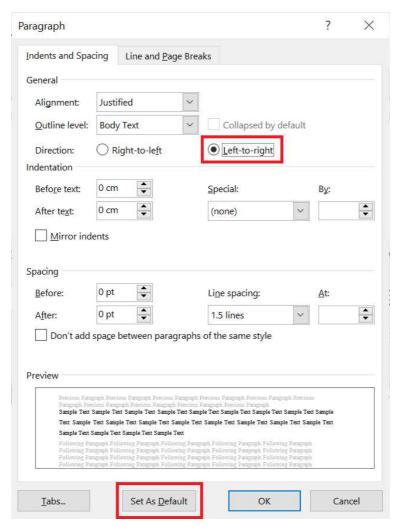
تفکیک بخش صحیح و اعشاری می تواند با نقطه (.) یا ممیز (/) صورت بگیرد. انتخاب جداکننده در همین پنجره انجام می شود. در صورتی که از برچسب فارسی استفاده می کنید و ممیز را مورد استفاده قرار می دهید دقت داشته باشید که باید تنظیمات پیش فرض جهت پاراگراف از چپ به راست باشد.

تنظیم جهت پیشفرض پاراگراف را در تنظیمات اصلی نرمافزار word میتوانید انجام دهید. برای این منظور در سربرگ یا ریبون انظیم جهت پیشفرض پاراگراف کلید گسترش گروه را بزنید(به تصویر زیر نگاه کنید). در پنجرهای که باز میشود برای جهت Home باراگراف گزینه Set As Default را انتخاب کنید و سپس آن را با کلیک کردن روی کلید Set As Default بهعنوان تنظیم پیشفرض پاراگراف انتخاب کنید.

تصویر ۱۲

تصویر ۱۳

دستگاه مختصات

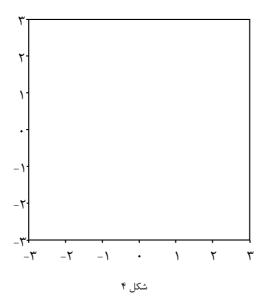
Coordinate System

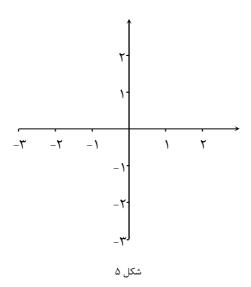

ترسيم دستگاه مختصات

در صورتی که به ترسیم دستگاه مختصات نیاز دارید می توانید آن را در قالب محورهای مختصات و یا کادر مختصات ترسیم کنید. تنظیمات مربوط به نحوه نمایش برچسب محورها را می توانید در بخش تنظیمات اساسی مشاهده کنید.

با کلید Box می توانید دستگاه مختصات را در قالب کادر (جعبه) مختصات ترسیم کنید(به شکل زیر نگاه کنید) و با کلید می توانید دستگاه مختصات را در قالب محورهای مختصات ترسیم کنید(شکل ۵).

شکلهای اصلی (خط-آکولاد-چهارضلعی-دایره-بیضی-چندضلعی منتظم-چند خطی)

Basic Shapes

شكلهاى اصلى

مجموعه شکل های اساسی شامل طیف متنوعی از سکل های مثل خط، آکولاد، چهارضلعی، دایره، بیضی، چند ضلعی و چند خطی است. این مجموعه از شکلها با قالبی ساده ترسیم می شوند که با استفاده از امکانات قالب بندی می توان آنها را تعدیل نمود.

خط

با انتخاب این گزینه می توانید یک خط بین نقطه شروع و پایان ترسیم کنید. تنظیمات نشان داده شده در تصویر زیر یک خط با اتصال نقاط (۱-,۱) و (۳, °) ترسیم می کند. قالب این خط ساده خواهد بود که به کمک بخش قالببندی خط (Line Format) می توان آن را به خط چین یا نقطه چین و نظایر آن تبدیل نمود. نحوه قالببندی خط در بخشهای آتی معرفی شده است.

Draw Line	9		×
	X Start Y Start X End	1 -1 3	
	Y End	5	
	40000		1
	Draw	Clos	e

تصویر ۱۴

آكولاد

یکی دیگر از اعضای شکلهای اصلی، آکولادها هستند. هر آکولاد با مختصات نقطه شروع، مختصات نقطه پایان و ارتفاع تعریف می شود. منظور از ارتفاع، فاصله بین خط واصل نقطه شروع و نقطه پایان و دور ترین نقطه آکولاد است. در شکل زیر ارتفاع آکولاد با خطچین نمایش داده شده است.

اگر ارتفاع مثبت باشد آکولاد در بالای خط واصل قرار می گیرد(در سمت راست اگر آکولاد عمودی باشد) و اگر ارتفاع منفی باشد آکولاد در پائین خط واصل قرار می گیرد. به شکل زیر نگاه کنید. در این شکل دو آکولاد با ارتفاعهای مثبت و منفی را می بینید.

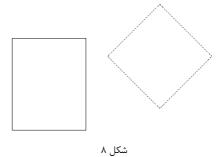
پنجره گفتگوی تنظیمات ترسیم آکولاد به ترتیب نمایش داده شده در تصویر ۱۵ است. مختصات نقطه شروع و پایان به ترتیب با (X Start,Y Start) و (X End,Y End) مشخص شده است. در آخرین قسمت پنجره نیز ارتفاع آکولاد وارد می شود.

تصویر ۱۵

چهارضلعي

ترسیم هر چهارضلعی با مشخص بودن مختصات دو رأس مقابل امکانپذیر است. اگر مختصات دو رأسی که مشخص می شود، روی یک ضلع قرار گرفته باشد امکان ترسیم چهارضلعی نیست و برنامه عکسالعملی نخواهد داشت. پنجره گفتگوی تنظیمات ترسیم چهارضلعی همانند ترسیم خط است. توجه داشته باشید که با قالببندی شکل(Format Shape) می توانید زاویه قرار گرفتن چهارضلعی را تغییر دهید. در شکل زیر نمونهای از قالببندی با تغییر زاویه و تغییر نوع خط را در کنار یک چهارضلعی با قالببندی پیش فرض را می بینید.

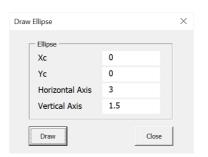
۱٧

دایره و بیضی

برای ترسیم دایره کافی است مختصات مرکز دایره یعنی (Xc,Yc) و شعاع دایره مشخص شود. برای ترسیم بیضی نیز باید مرکز بیضی، طول قطر افقی و طول قطر عمودی مشخص شود. بدیهی است که اگر طول قطرهای بیضی برابر باشد، به دایره تبدیل خواهد شد. پنجره گفتگوی تنظیمات ترسیم دایره و بیضی به ترتیب در تصویر ۱۶ و تصویر ۱۷ نمایش داده شده است.

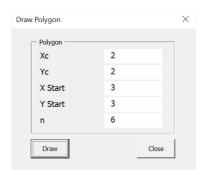
تصویر ۱۶

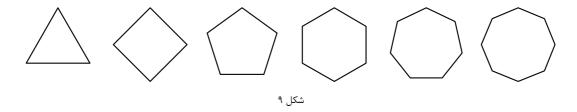
تصویر ۱۷

چندضلعی منتظم

برای ترسیم یک چندضلعی منتظم باید مختصات مرکز چندضلعی، مختصات یکی از رأسهای چندضلعی و تعداد اضلاع آن را مشخص نمود. این رأس می تواند به صورت اختیاری انتخاب شود. پنجره گفتگوی تنظیمات ترسیم چندضلعی منتظم در تصویر زیر نمایش داده شده است. نمونهای از چندضلعیهای منتظم را در شکل ۹ مشاهده می کنید.

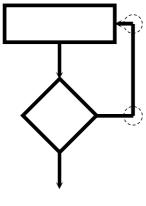
تصویر ۱۸

چند خطی

منظور از چند خطی، حداکثر پنج پاره خط پیوسته به یکدیگر است. در صورتی که قصد ترسیم حداکثر پنج پاره خط پیوسته به یکدیگر را دارید از این گزینه استفاده کنید. اگر تعداد پاره خطهای پیوسته که باید ترسیم کنید بیش از ۵ مورد است میتوانید از بخش ترسیم منحنی با روش نقطه یابی سود ببرید که در صفحات آتی به آن پرداخته شده است.

چند خطی را می توان با استفاده از چند خط مستقل از یکدیگر نیز ترسیم نمود اما با توجه به سازوکار ترسیم خطوط در نرمافزار مایکروسافت ورد، محل اتصال این خطوط به یکدیگر به ترتیبی نمایش داده می شود که یکپارچگی خطوط احساس نمی گردد. به شکل زیر نگاه کنید. در این شکل خطوط با ضخامت زیاد ترسیم شده است تا این شکستگی در محل اتصال به خوبی نمایش داده شود.

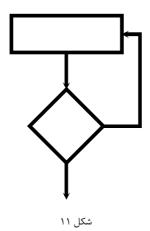
شکل ۱۰

با ترسیم چندخطی می توانید مانع از بروز چنین مشکلی در ترسیم خطوط پیوسته شوید. در تصویر زیر پنجره گفتگوی این ابزار را می بینید. همان طور که مشاهده می کنید حداکثر می توانید ۶ نقطه پیاپی را برای ترسیم چندخطی معرفی کنید (حداکثر پنج پاره خط).

تصویر ۱۹

پس از استفاده از خطوط پیوسته، شکل فوق به ترتیب زیر اصلاح میشود.

۲.

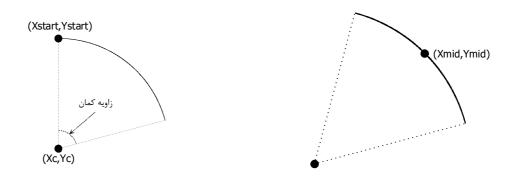
کمان (ساده، C شکل، U شکل) (ساده، C

Arc

انواع كمان

این افزونه قابلیت رسم دو نوع کمان را دارد. در کمان عادی (Arc) که بخشی از یک دایره است برای ترسیم کمان باید مرکز دایره، مختصات نقطه شروع کمان و یا نقطه میانی کمان و زاویه کمان برحسب درجه مشخص شود. به شکل زیر نگاه کنید. اگر زاویه کمان مثبت باشد، کمان در جهت عقربههای ساعت و در غیر این صورت در خلاف جهت عقربههای ساعت ترسیم خواهد شد. پس از آدرس دهی، نقاط شروع و توقف کمان برای محاسبات احتمالی محاسته م نمایش داده می شود(تصویر ۲۰).

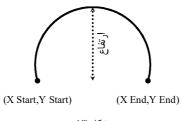

شکل ۱۲

Draw Arc		×
Address Point	(Mid Point	
Arc Xc	0	
Yc	0	
X Mid	3	
Y Mid	3	
Degree	60	
X Start	1.09808	
Y Start	4.09808	
X End	4.09808	
Y End	1.09808	
Draw	Close	

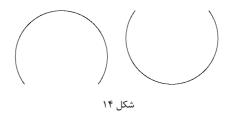
تصویر ۲۰

برای ترسیم نوع دوم کمان باید نقطه شروع، نقطه پایان و ارتفاع آنها مشخص باشد. منظور از ارتفاع، فاصله بین خط واصل دو نقطه و دورترین نقطه کمان است. در شکل زیر ارتفاع کمان با خطچین نمایش داده شده است.

شکل ۱۳

اگر ارتفاع کمان مثبت باشد، کمان در بالای خط واصل بین دو نقطه قرار می گیرد (در سمت راست خط عمودی) و چنانچه ارتفاع کمان منفی باشد کمان در پائین خط قرار خواهد گرفت. در شکل زیر دو کمان یکی با ارتفاع مثبت و یکی با ارتفاع منفی میبینید.

ساختار انحناء کمان می تواند C شکل، C شکل یا C شکل باشد. در شکل زیر الگوی انحناء این سه نوع کمان که نقاط شروع و پایان یکسان دارند، با یکدیگر مقایسه شده است C شکل با خط، C شکل با خطچین و C شکل با نقطه چین).

شکل ۱۵

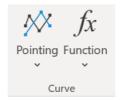
با انتخاب گزینه موردنظر می توانید مختصات نقطه شروع و نقطه پایان و ارتفاع کمان را در پنجرهای همانند پنجره زیر مشخص نمایید.

تصویر ۲۱

ترسیم منحنی و سطح بین دو منحنی

Curve

ترسیم منحنی و سطح بین دو منحنی

ترسیم منحنی یا منطقه محصور بین دو منحنی میتواند با دو روش متفاوت صورت بگیرد. در روش اول یعنی روش نقطه گذاری(Pointing) باید کاربر مجموعهای از نقاط منحنی (یا منطقه محصور) را بهعنوان ورودی و در قالب یک فایل متن (txt) در اختیار برنامه قرار دهد و برنامه با اتصال این نقاط به یکدیگر، اقدام به ترسیم منحنی کند. این روش برای کاربرانی که با اصول برنامهنویسی آشنائی ندارند مناسب است. هرچند با اندکی دانش برنامهنویسی که چندان هم پیچیده نیست و در ادامه همین راهنما آموزش داده خواهد شد، می توان از روش دوم ترسیم منحنی یعنی روش تعریف تابع(Function) نیز استفاده کرد. در این روش باید کاربر رابطه معرف تابع را در قالب یک کد ساده زبان ویژوال بیسیک در محیط برنامهنویسی وارد نموده و سپس آن را ترسیم نماید.

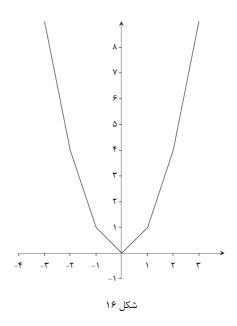
رسم منحنی با روش نقطه گذاری

در روش نقطهیابی (نقطه گذاری) کاربر با استفاده از مجموعهای از زوج مرتبها (نقاط تشکیل دهنده نمودار) منحنی را معرفی می کند. هرچه فشردگی این نقاط بیشتر باشد (فاصله آنها روی محور X کمتر باشد) نمودار ترسیم شده دقیق تر خواهد بود. فرض کنید قصد ترسیم نمودار تابع زیر را در فاصله ۳- تا ۳+ را دارید.

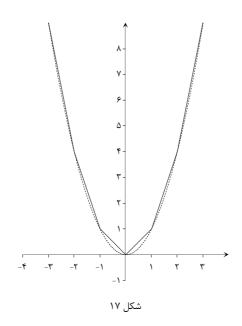
$$f(x) = x^{\mathsf{T}}$$

می توان مجموعه زوج مرتبهای جدول ۱ را به عنوان نقاط تشکیل دهنده نمودار معرفی نمود. این شش نقطه تعداد محدودی از نقاط تشکیل دهنده نمودار هستند که با متصل کردن آنها نمودار ترسیم خواهد شد. واضح هست که این تعداد نقطه برای ترسیم یک نمودار هموار و دقیق کفایت نمی کند. در شکل ۱۶ نمودار حاصل از اتصال این نقاط را ملاحظه می کنید.

x	<i>f(x)</i>	
-٣	٩	
-۲	۴	
-1	١	
٠	٠	
١	١	
۲	۴	
٣	٩	
جدول ۱		

با کاهش فاصله بین مقادیر X میتوان به نمودار دقیق رسید. در شکل ۱۷ نمودار دقیق و غیردقیق همین تابع با یکدیگر مقایسه شدهاند. نمودار دقیق با خطچین نمایش داده شده است. برای ساخت فایل نقطه یابی نمودار می توان از نرم افزار اکسل کمک گرفت و این کار را به سادگی انجام داد. در بخش بعدی این روش آموزش داده شده است.

استفاده از اکسل برای ساخت فایل نقطه یابی

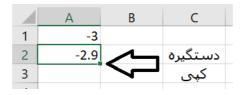
مجموعه نقاط نمودار باید در قالب یک فایل متن (txt) ذخیره شود. در هر سطر یک نقطه باید ثبت شود (یک زوج مرتب) که اولین مقدار متناظر با x و دومین مقدار متناظر با f(x) است. بین هر دو عدد در یک سطر نیز باید فاصله باشد. با کمک نرمافزار اکسل می توانید به ترتیب زیر چنین فایلی را بسازید. فرض کنید نمودار مثال فوق باید در فاصله ۳- تا ۳+ رسم شود و بین مقدار X هر دو نقطه متوالی ۰/۱ فاصله باشد. در این صورت باید دادههایی همانند جدول زیر آماده شود.

x	f(x)	
-٣	٩	
-۲/۹	۸/۴۱	
- ۲/ X	٧/٨۴	
- ۲/ ۷	٧.٢٩	
۲/۹	۸/۴۱	
٣	٩	
جدول ۲		

ابتدا اولین مقدار x را در سلول A1 از نرمافزار اکسل وارد کنید و سپس در سلول A2 فرمولی بنویسید که با مقدار مناسب، سلول A1 را افزایش دهد. در این مثال که باید X به اندازه ۰/۱ افزایش پیدا کند فرمول مناسب به شرح نشان داده شده در تصویر ۲۲ نوشته می شود. توجه داشته باشید که علامت = در ابتدای فرمول را از قلم نیندازید.

4	А	В
1	-3	
2	=A1+0.1	
3		
تصویہ ۲۲		

پس از درج فرمول در سلول و ثبت آن با زدن کلید Enter نتیجه محاسبه را در سلول خواهید دید. روی همین سلول کلیک کنید. اشارهگر موس را روی دستگیره کپی سلول ببرید(به تصویر ۲۳ نگاه کنید) و با گرفتن کلید موس و کشیدن موس به پائین، این فرمول را در سلولهای پایین کپی کنید تا به مقدار پایانی X برسید(تصویر ۲۴).

تصویر ۲۳

	А	
43	1.2	
44	1.3	
45	1.4	
46	1.5	
47	1.6	
48	1.7	
49	1.8	
50	1.9	
51	2	
52	2.1	
53	2.2	
54	2.3	
55	2.4	
56	2.5	
57	2.6	
58	2.7	
59	2.8	
60	2.9	
61	3	
62		

تصویر ۲۴

پس از ثبت مقادیر x در ستون A باید فرمول مناسب را در ستون B نوشت تا مقادیر f(x) محاسبه شوند. کافی است به ترتیبی مشابه ابتدا فرمول مناسب را در سلول B1 ثبت کنید و سپس آن را در سلولهای پائین تر کپی کنید. در این مثال فرمول موردنیاز به ترتیب نشان داده شده در تصویر زیر نوشته خواهد شد:

=A1^2

	Α	В
1	-3	=A1^2
2	-2.9	
3	-2.8	
1	_ 2 7	
	یر ۲۵	تصو

اکنون می توانید این فرمول را با استفاده از دستگیره کپی در سلولهای پائین کپی کنید تا مجموعه نقاط موردنیاز برای ترسیم نمودار آماده شود.

4	А	В	
41	1	1	
42	1.1	1.21	
43	1.2	1.44	
44	1.3	1.69	
45	1.4	1.96	
46	1.5	2.25	
47	1.6	2.56	
48	1.7	2.89	
49	1.8	3.24	
50	1.9	3.61	
51	2	4	
52	2.1	4.41	
53	2.2	4.84	
54	2.3	5.29	
55	2.4	5.76	
56	2.5	6.25	
57	2.6	6.76	
58	2.7	7.29	
59	2.8	7.84	
60	2.9	8.41	
61	3	9	

تصویر ۲۶

در آخرین گام نیز فایل را در قالب متن ذخیره کنید. برحسب نسخهای از بسته نرمافزاری مایکروسافت آفیس که استفاده میکنید از مسیر مناسب استفاده کنید و فایل را در قالب متن ذخیره کنید:

File→Save As→Text (Tab Delimited) (*.txt)

ساختار فایل متن به ترتیبی است که در تصویر زیر مشاهده می کنید. اگر تعداد نقاط مربوط به ترسیم منحنی کم باشد این فایل را می توانید بدون کمک گرفتن از از اکسل نیز تهیه کنید.

X2-HighRes.txt - Notepad				
File Edit	Format View Help			
-3	9			
-2.9	8.41			
-2.8	7.84			
-2.7	7.29			
-2.6	6.76			
-2.5	6.25			
-2.4	5.76			
-2.3	5.29			
-2.2	4.84			
-2.1	4.41			
-2	4			
_1 0	2 61			
	تصویر ۲۷			

ترسيم فايل نقطه يابي

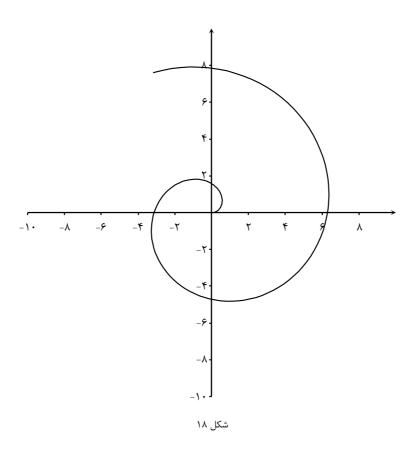
مهمترین گام در ترسیم منحنی با استفاده از روش نقطه یابی، مرحله آماده سازی فایل حاوی محتصات نقاط است. پس از آماده سازی فایل فقط یک مرحله ساده برای ترسیم منحنی باقی می ماند. کافی است کلید بازشو Pointing گزینه Curve را انتخاب کنید به تصویر ۲۸ نگاه کنید) و فایل حاوی نقاط نمودار را انتخاب کنید تا منحنی ترسیم شود.

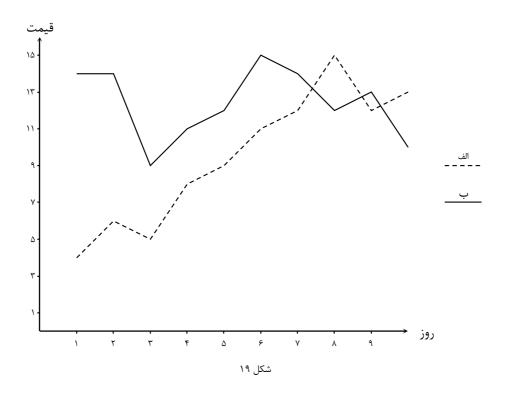
تصویر ۲۸

رسم منحنیهای آزاد

یکی از برتری های ملموس نقطه یابی نسبت به استفاده از توابع این است که کاربر می تواند هر نوع منحنی را بدون محدودیت و بدون الزام رعایت محدودیتهای شکل تابع، ترسیم کند. در شکل ۱۸ مارپیچ ارشمیدس که با همین روش ترسیم شده است را ملاحظه می کنید.

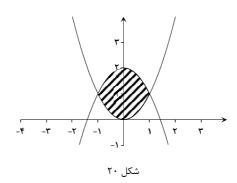

نمونهای دیگر از ترسیم منحنیهای آزاد را در شکل ۱۹ ملاحظه می کنید که تغییرات قیمت سهام دو شرکت فرضی الف و ب را طی ده روز با یکدیگر مقایسه می کند. با سازماندهی مناسب فایلهای دادههای ورودی کاربر قادر است ایدههای خلاقانه خود را برای ترسیم نمودارهای بسیار متنوع به کار بگیرد. مثلاً برای ترسیم نمودار زیر دادههای تغییر قیمت سهام شرکتها به تفکیک در دو فایل مجزا ذخیره و ترسیم شده است(ستون اول داده شامل شماره روز و ستون دوم شامل قیمت سهام در آن روز است).

رسم سطح بین دو منحنی با روش نقطه گذاری

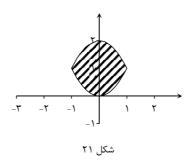
برای ترسیم ناحیه محصور بین دو منحنی و مشخص نمودن آن با هاشور (مثل ناحیه هاشورخورده در شکل زیر) می توانید از روش نقطه یابی استفاده کنید. منطقه محصور بین دو منحنی همانند شکل زیر و با الگوی همین شکلهاشور زده می شود که می توانید روش مشخص نمودن این ناحیه را با قالببندی شکل (Format Shape) تغییر دهید. قالببندی شکل در بخشهای بعدی توضیح داده شده است.

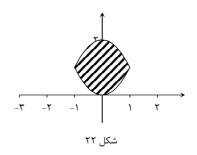
در روش نقطه یابی اصول ترسیم ناحیه محصور همانند ترسیم منحنی در این روش است. با این تفاوت که باید از سهتایی مرتب برای معرفی ناحیه محصور استفاده کرد. هر سهتایی شامل ۲، مقدار تابعی که بخش پائین ناحیه را تشکیل میدهد و مقدار تابعی که بخش بالای ناحیه را تشکیل میدهد است. در شکل بالا مرز پائین ناحیه را تابع $f(x)=x^2$ و مرز بالای آن را تابع $g(x)=2-x^2$ تشکیل میدهد. تولید این نقاط می تواند توسط نرمافزار اکسل صورت بگیرد(به تصویر زیر نگاه کنید). دقت کنید که دومین ستون باید مربوط به تابع پائین و سومین ستون باید مربوط به تابع بالا باشد. این فایل را نیز همانند قبل در قالب فایل متن ذخیره کنید.

	Α	В	C	
1	-3	9	-7	
2	-2.9	8.41	-6.41	
3	-2.8	7.84	-5.84	
4	-2.7	7.29	-5.29	
5	-2.6	6.76	-4.76	
6	-2.5	6.25	-4.25	
7	-2.4	5.76	-3.76	
Ω	_າ ວ	5 20	_2 20	
تصویر ۲۹				

به این نکته توجه کنید که با ترسیم ناحیه بین دو منحنی، منحنیها ترسیم نخواهند شد. اگر کاربر قصد چنین کاری را داشته باشد باید بهصورت مجزا آن را رسم نماید. اگر برای این مثال فقط سطح محصور ترسیم شود، شکل شکل ۲۱ را مشاهده خواهید کرد.

نکته دیگری که باید مورد توجه قرار بگیرد شفاف نبودن بخش هاشورخورده است. در شکل فوق به نظر میرسد که بخشی از شکل که زیر هاشور قرار دارد، قابل مشاهده است. در حالی که برای این که چنین به نظر برسد ابتدا بخش هاشورخورده ترسیم شده و سپس محورهای مختصات به شکل اضافه شدهاند. در حالی که اگر ابتدا محورهای مختصات ترسیم شوند و سپس منطقه بین دو منحنی به شکل اضافه شود، تصویری همانند شکل ۲۲ حاصل خواهد شد.

یک روش دیگر برای انجام این کار ارسال بخش هاشورخورده به لایه پائین تر شکل است. برای این منظور روی ناحیه هاشورخورده کلیک راست کنید و از فهرست Order گزینه Send to Back را انتخاب کنید.

رسم منحنی با روش تعریف تابع

تعریف توابع توسط کدنویسی روشی اثربخش برای ترسیم منحنی و ناحیه بین دو منحنی است. در این بخش به زبانی ساده و بهصورت گامیه گام روش انجام این کار آموزش داده میشود تا کاربرانی که با کدنویسی آشنائی نداند نیز بتوانند بهسادگی از آن استفاده کنند. گامهای زیر باید برای این منظور طی شوند:

١- فعال كردن محيط كدنويسي

۲- کدنویسی برای تعریف توابع

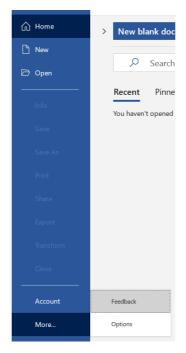
۳- به کار گیری توابع

فعال كردن محيط كدنويسي

برای دسترسی به محیط برنامهنویسی باید سربرگ توسعه دهندگان (Developer) به ریبون برنامه اضافه شود. برای این منظور از مسیر زیر به بخش تنظیمات برنامه بروید(به تصویر ۳۰ نگاه کنید).

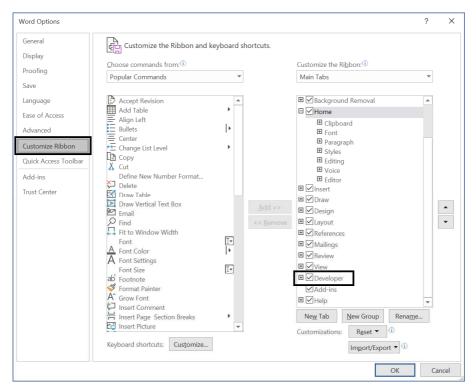
File $\rightarrow$ Options

در نسخه ۲۰۰۷ بجای گزینه File روی مروارید ویندوز (آیکون ویندوز در بالای پنجره سمت چپ) کلیک کنید و از آنجا گزینه Word Options

تصویر ۳۰

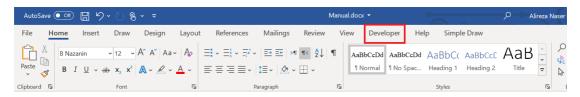
در صفحه تنظیمات از ستون سمت چپ روی گزینه Customize Ribbon کلیک کنید و در ستون سمت راست صفحه گزینه Developer را فعال کنید(تصویر ۳۱).

تصویر ۳۱

در نسخه ۲۰۰۷ از ستون سمت چپ گزینه Popular را انتخاب کنید و پس از آن در فهرست سمت راست گزینه زیر را فعال کنید: Show Developer Tab in the Ribbon

با فعال کردن گزینه فوق سربرگ توسعه دهندگان به ریبون اضافه خواهد شد(تصویر ۳۲) را نگاه کنید.

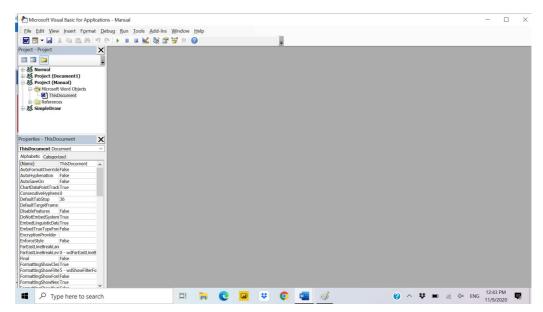
تصویر ۳۲

كدنويسي براى تعريف توابع

پس از فعالسازی دسترسی به محیط برنامهنویسی باید فعالیتهای زیر برای نوشتن کد توابع صورت بگیرد. ابتدا در سربرگ Developer و گروه کد (Code) گزینه محیط برنامهنویسی همانند آنچه در تصویر ۳۴ میبینید، مشاهده خواهد شد.

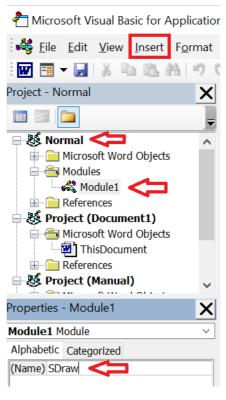

تصویر ۳۳

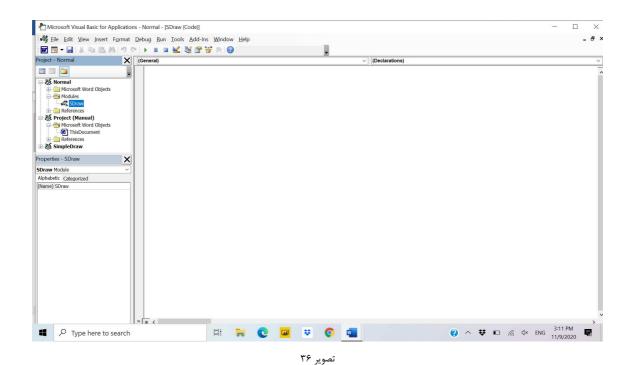
تصویر ۳۴

در کادر پروژه (بالا سمت چپ پنجره) پروژه Normal را باز کنید. سپس از منوی Insert گزینه Module را انتخاب کنید. یک ماژول با نام Module به پروژه Normal اضافه می شود (تصویر ۳۵). روی این ماژول کلیک کنید و در پنجره Normal نام آن را به SDraw به پروژه Enter نام جدید را برای این ماژول ثبت کنید. توجه داشته باشید که در این تصویر هنوز کلید Enter کلید SDraw زده نشده و نام جدید ثبت نشده است. بعد از زدن کلید Enter نام SDraw برای این ماژول ثبت خواهد شد.

تصویر ۳۵

پس از تغییر نام ماژول روی نام آن دوبار کلیک کنید تا در سمت راست پنجره محیط کدنویسی زبان ویژوال بیسیک ظاهر شود. این محیط را در تصویر ۳۶ ملاحظه می کنید.

در سمت راست این پنجره کلیک کنید و عبارت زیر را تایپ کنید. با زدن کلید Enter خط پایان زیربرنامه (سابروتین) را مشاهده خواهید کرد. بین عبارت (Public Sub sdrFunction(id,x,fx و Public Sub عبارت (و واقع این زیربرنامه میزبان کد شماست. دقت کنید که عبارتها دقیقاً به همین شکل تایپ شوند:

Public Sub sdrFunction(id, x, fx)

End Sub

این زیر برنامه دو ورودی و یک خروجی دارد. ورودیهای زیربرنامه عبارتاند از شناسه تابع(id) و مقدار x، خروجی زیربرنامه نیز مقدار تابع (fx) است. یک دستور ساده برای تعریف کد توابع موردنیاز است که شناسه تابع را دریافت نموده و برحسب شناسه، مقدار تابع را محاسبه می کند. شکل مورد استفاده شما در اینجا به شرح زیر است.

Select Case id

Case uid1

fx= uFuntion1

Case uid2

fx= uFunction2

• • •

End Select

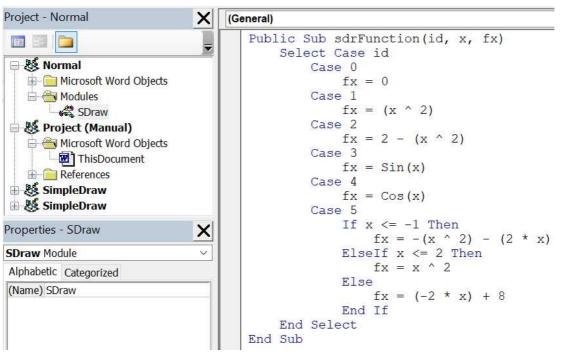
به هر تابع یک شناسه عددی بدهید و فرمول مربوط به آن را بنویسید. منظور از uid شناسه تعریف شده توسط شما و منظور از ufunction تابع تعریف شده توسط شماست. در کد زیر توابع نشان داده شده در جدول *** تعریف شدهاند:

تابع	شناسه
$f(x) = \cdot$	•
$f(x) = x^{r}$	1
$f(x) = r - x^{r}$	٢
$f(x) = \sin(x)$	٣
$f(x) = \cos(x)$	۴
$f(x) = \begin{cases} -x^{r} - rx & -1 \le x \\ x^{r} & -1 < x < r \\ -rx + \lambda & x \ge r \end{cases}$	۵

جدول ۳

```
Public Sub sdrFunction(id, x, fx)
  Select Case id
   Case id
     fx = 0
   Case 1
     fx = x ^2
   Case 2
     fx = 2 - (x^2)
   Case 3
     fx = Sin(x)
   Case 4
     fx = Cos(x)
    Case 5
       If x \leftarrow -1 Then
           fx = -(X ^ 2) - (2 * x)
       ElseIf x <= 2 Then
           fx = x ^2
       Else
           fx = (-2 * x) + 8
       End If End Select
End Sub
```

بدیهی است که به تعداد دلخواه و با ضوابط دلخواه می توانید توابع موردنظر خود را تعریف کنید. اگر با فرمول نویسی در ویژوال بیسیک SdrFunction آشنا نیستید منابع بسیار زیادی را می توانید با یک جستجوی ساده بیابید. پس از درج دستور فوق در زیربرنامه صفحه محیط برنامه نویسی به ترتیب نمایش داده شده در تصویر زیر خواهد بود.

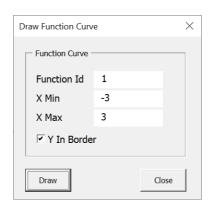
تصویر ۳۷

به کار گیری توابع

پس از تعریف توابع می توان آنها را در ترسیم منحنی و یا ترسیم مساحت بین دو تابع مورد استفاده قرار داد. کافی است با استفاده از گزینه مناسب و به کمک شناسه توابع آنها را فراخوانی کنید.

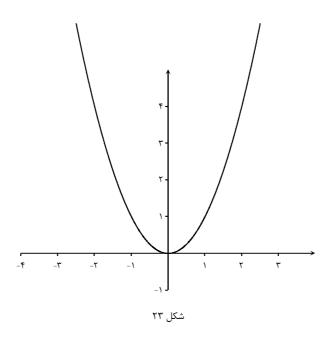
رسم منحنی به کمک توابع

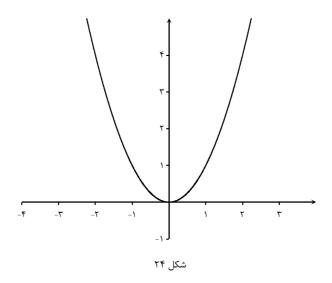
با انتخاب گزینه Curve از کلید بازشو Function پنجرهای باز میشود که باید کاربر شناسه تابعی که قصد دارد ترسیم کند را همراه با بازه ترسیم منحنی مشخص نماید. این پنجره را در تصویر ۳۸ مشاهده می کنید. از آنجائی که ممکن است به ازاء برخی از مقادیر x مقدار تابع f(x) خارج از محدوده تعریف شده برای محور y قرار بگیرد، کاربر می تواند با فعال کردن گزینه TIn Border مانع از ترسیم این بخش از تابع شود.

تصویر ۳۸

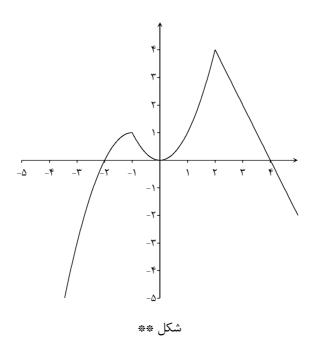
در دو شکل زیر دو وضعیت ترسیم منحنی $f(x) = x^{\gamma}$ در محدوده و ترسیم منحنی خارج از محدوده y با یکدیگر مقایسه شدهاند. در هر دو نمودار دامنه ترسیم نمودار توسط کاربر از ۲/۵- تا x+۲/۵ تعریف شده است.

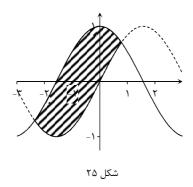
در شکل زیر تابع چند ضابطهای مثال اخیر ترسیم شده است. با استفاده از دستور شرطی میتوانید انواع تابع چند ضابطهای را تعریف کنید. اگر با این دستور آشنا نیستید برای آشنائی با این دستور میتوانید ا ز لینک زیر استفاده کنید:

 $\underline{https://docs.microsoft.com/en-us/office/vba/language/reference/user-interface-help/ifthenelse-statement}$

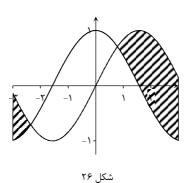

رسم سطح بین دو منحنی با استفاده از تابع

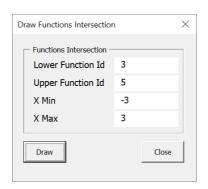
منظور از سطح بین دو منحنی ناحیه واقعبین دو منحنی در محدوده تعیین شده توسط کاربر است. این ناحیه با هاشور (مثل ناحیه منظور از سطح بین دو منحنی با الگوی نشان داده شده در شکل زیر هاشور زده می شود که روش هاشورخورده در شکل زیر هاشور زده می شود که روش مشخص نمودن این ناحیه را با قالببندی شکل (Format Shape) تغییر داد. قالببندی شکل در بخشهای بعدی توضیح داده شده است. در شکل ۲۵ ناحیه بین تابع $\sin(x)$ (منحنی خطچین) و $\cos(x)$ در فاصله π - تا π + مشخص شده است. دقت کنید که در ترسیم این نمودار منحنی سینوس به عنوان منحنی بالا و منحنی کسینوس به عنوان منحنی پائین معرفی شده است. بنابراین فقط ناحیه ای مشخص شده است که در آنجا منحنی کسینوس بالای منحنی سینوس قرار دارد.

اگر تابع کسینوس به عنوان منحنی پائین و تابع سینوس به عنوان منحنی بالا معرفی شود ناحیه همانند شکل ۲۶ مشخص خواهد شد.

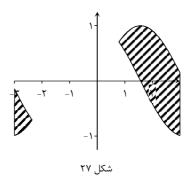

پنجره تنظیمات ترسیم ناحیه بین دو منحنی در تصویر ۳۹ نمایش داده شده است. توجه داشته باشید تمام نواحی در محدوده تعریف شده که در آنها مقدار تابع پائین کمتر از مقدار تابع بالا باشد، با هاشور مشخص خواهد شد.

تصویر ۳۹

به این نکته توجه کنید که با ترسیم ناحیه بین دو منحنی، منحنیها ترسیم نخواهند شد. اگر کاربر قصد چنین کاری را داشته باشد باید بهصورت مجزا آن را رسم نماید. اگر برای مثال فوق فقط سطح محصور ترسیم شود، شکل زیر را مشاهده خواهید کرد.

نکته پایانی این که برخلاف ظاهر آن چه که در شکل فوق میبینید، هاشور با قالبی شفاف ترسیم نمیشود خطوط و متن زیر هاشور قابل مشاهده نیست. به همین دلیل باید ابتدا قسمت هاشورخورده رسم شود و سپس نسبت به رسم سایر بخشهای نمودار مثل محورهای مختصات اقدام نمود. یک روش دیگر برای انجام این کار ارسال بخش هاشورخورده به لایه پائین تر شکل است. برای این منظور روی ناحیه هاشورخورده کلیک راست کنید و از فهرست Order گزینه Send to Back را انتخاب کنید.

متن

Text

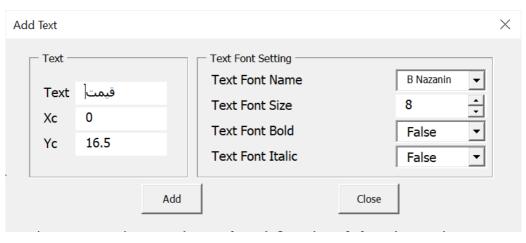
abl

Add Text

Text

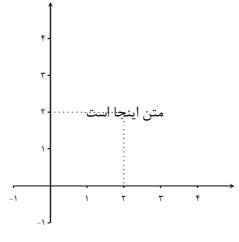
اضافه کردن متن

کاربر می تواند متن موردنظر خود را در هر نقطهای به شکل اضافه کند و برای تعیین محل درج متن باید مختصات مرکز متن را مشخص نماید. با انتخاب گزینه اضافه کردن متن (Add Text) پنجره زیر نمایش داده می شود. در این پنجره می توان متن، مختصات محل درج متن و ویژگیهای فونت مورد استفاده را تعیین کرد. فونت پیشفرض همان فونتی است که در بخش تنظیمات توسط کاربر تعریف شده است اما در این پنجره امکان تغییر آن وجود دارد.

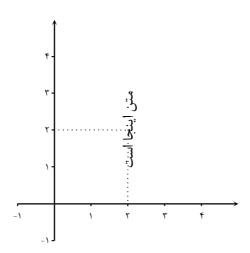
تصویر ۴۰

در این پنجره XC و YC به ترتیب مرکز متن در راستای محور افقی و مرکز متن در راستای محور عمودی را مشخص می کنند. به شکل ۲۸ نگاه کنید. در این شکل مرکز متن نقطه (۲٫۲) تعریف شده است.

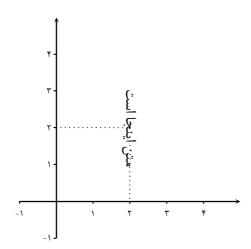

شکل ۲۸

متن می تواند به صورت افقی یا به صورت عمودی در شکل درج شود. پس از درج متن می توان با مراجعه به بخش قالب بندی شکل و تغییر زاویه شکل (Format Shape—Shape—Rotate) نسبت به تغییر زاویه شکل (Format Shape—Shape—Rotate) نسبت به تغییر جهت متن اقدام نمود. اگر زاویه گردش متن یک عدد مثبت باشد منفی باشد متن به صورت عمودی و از پائین به بالا تغییر جهت می دهد (شکل ۲۹) و چنانچه زاویه گردش متن یک عدد مثبت باشد متن به صورت عمودی و از بالا به پائین تغییر جهت می دهد (شکل ۳۰).

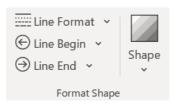
شکل ۲۹

شکل ۳۰

قالببندي شكل

Fomat Shape

قالببندي

برای تغییر قالب (Format) شکل می توانید از امکانات این بخش استفاده کنید. در این مورد به دو موضوع توجه داشته باشید. اول این که قالبی که توسط این افزونه اعمال می کنید فقط روی آخرین بخش از شکل که ترسیم کردهاید اجرا می شود. مثلاً اگر بخواهید یک خط ترسیم کنید و ظاهر آن را به خطچین تغییر دهید باید قبل از این که بخش دیگری به شکل اضافه کنید قالب آن را به کمک افزونه تغییر بدهید. نکته دوم این است که این محدودیت فقط مربوط به گزینههای این افزونه است. شما می توانید با استفاده از امکانات قالب بندی نرم افزار له Word و با کلیک راست روی هر یک از شکلهای صفحه آنها را پیش از یکپارچه سازی شکلها انتخاب کنید (به بخش یکپارچه سازی افزار استفاده کنید.

قالبىندى خط

در منوی قالببندی خط یک گزینه برای حذف خط(No Line) منحنیهای بسته مثل چهارضلعی، دایره، بیضی، چندضلعی، ناحیه بین دو شکل و هر منحنی بسته دیگری وجود دارد. این گزینه برای منحنیهای باز نیز قابل استفاده است اما از نظر کاربردی اهمیتی ندارد. در شکل زیر دو شکل را قبل و بعد از حذف خط ملاحظه می کنید.

شکل ۳۱

در همین منو پنج گزینه برای تغییر نوع ترسیم خط وجود دارد. با این گزینهها می توان خط پیوسته(Solid)، خطچین(Dash)، خط وجود دارد. با این گزینهها می توان خط پیوسته (Solid)، خط وجود (شکل ۳۲). نقطه چین (Dash Dot Dot) ترسیم نمود (شکل ۳۲).

 خط پيوسته
 خط چین
 نقطه چین
 خط-نقطه
 عط-نقطه-نقطه

شکل ۳۲

امکان دیگری که در قالببندی خط وجود دارد تغییر ضخامت است. همه خطوطی که توسط افزونه رسم میشوند از ضخامت پیش فرض که در بخش تنظیمات اساسی توسط کاربر تعیین میشود پیروی میکنند. با استفاده از گزینه Line Thickness میتوان ضخامت خط آخرین شکل ترسیم شده را تغییر داد.

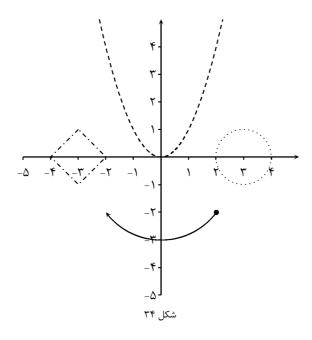
تصویر ۴۱

قالببندی نقاط شروع و پایان خط

نقاط شروع و پایان هر خط را میتوان به پیکان(Arrow)، دایره(Circle) و یا الماس(Diamond) تبدیل نمود. در صورت انصراف از این قالب میتوانید با گزینه Clear آن را پاک کنید.

به یاد داشته باشید که این تغییر قالب صرفاً روی خط صاف اعمال نمی شود. تمام شکلها اعم از خط، کمان، منحنی و شکلهای پایه می توانند قالب بندی شده و ظاهر موردنظر شما را داشته باشند (به شکل زیر نگاه کنید).

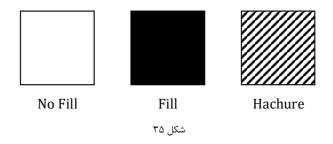

قالببندى شكل

قالب بندی شکل شامل مجموعه ای از امکانات ویرایشی برای تغییر قالب مساحت داخلی شکل(مثل نحوه پر کردن با هاشور یا رنگ مشکی و ...)، میزان شفافیت و قابل مشاهده بودن اشیائی که زیر شکل قرار می گیرند و زاویه قرار گرفتن آن است.

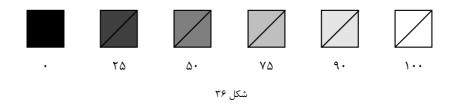
پر کردن بخش داخلی

تغییر قالب بخش داخلی منحنیهای بسته از طریق این گزینه صورت می گیرد. برای خالی کردن ناحیه داخل شکل از No Fill و برای پر کردن ناحیه داخلی با رنگ مشکی از گزینه Fill استفاده می شود. گزینه Hachure این ناحیه را با هاشور پر می کند.

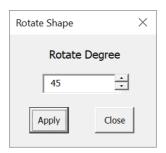
شفافيت شكل

میزان شفافیت شکلهایی که با هاشور یا با رنگ مشکی پر شدهاند را می توان با گزینه Transparency تغییر داد. میزان شفافیت بین ۰ تا ۱۰۰ می تواند باشد. مثالهایی از سطوح مختلف شفافیت در شکل شکل ۳۶ با یکدیگر مقایسه شدهاند.

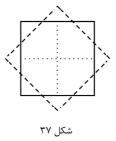
چرخش شکل

امکان تغییر زاویه شکلها با گزینه چرخش مهیا شده است. با انتخاب این گزینه و تعیین زاویه موردنظر(برحسب درجه) آخرین شکل ترسیم شده حول مرکز شکل تغییر زاویه خواهد داد. اگر این زاویه مثبت باشد گردش در جهت عقربههای ساعت و چنانچه زاویه مثبت باشد چرخش در خلاف جهت عقربههای ساعت خواهد بود. پنجره گفتگوی این گزینه در تصویر ۴۳ نمایش داده شده است.

نصویر ۴۲

در شکل زیر مربع خطچین نشاندهنده تصویر مربع پیوسته پس از گردش ۴۵ است. این گزینه همانند سایر امکانات قالببندی شکلها، روی کلیه شکلهای ترسیم شده قابل اعمال است.

اقدامات سراسري

Global Actions

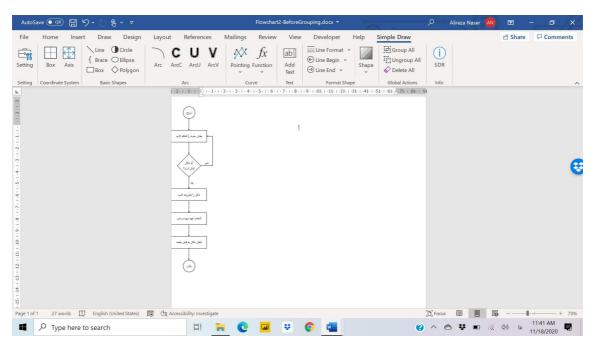

اقدامات سراسرى

اقدامات سراسری به فعالیتهایی اشاره دارد که روی تمام شکلهای موجود در فایل تأثیر می گذارد. این فعالیتها عبارت از یکپارچهسازی(Group)، لغو یکپارچهسازی یا تفکیک(Ungroup) و حذف(Delete) هستند.

یکپارچهسازی

یکپارچهسازی تمام بخشهای یک شکل معمولاً آخرین فعالیت در مراحل تهیه و آمادهسازی شکلها است. اجزاء یک شکل مرحله به مرحله به تصویر اضافه میشوند تا یک شکل کامل حاصل شود. پس از کامل شدن شکل باید آن را به یک تصویر یکپارچه تبدیل کنید تا قابلیت انتقال ساده به فایل مقصد را داشته باشد. فعالیت یکپارچهسازی برای همین منظور در نظر گرفته شده است. با توجه به نحوه کارکرد این افزونه، معمولاً شکلها در گوشه بالا و سمت چپ صفحه ترسیم میشوند(به تصویر زیر نگاه کنید). پس از یکپارچهسازی شکل میتوانید با کلیک راست روی آن قالب شکل را به گونهای تغییر دهید که با شرایط موردنظر شما در متن قرار بگیرد.

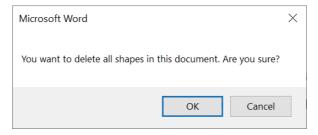

تصویر ۴۳

لغو يكپارچەسازى

اگر به دلیلی قصد لغو یکپارچهسازی را دارید از گزینه Ungroup All استفاده کنید. شایان ذکر است که اگر پس از یکپارچهسازی قصد قالب درج در متن "In Line With Text" را انتخاب کرده باشید قادر به لغو فعالیت یکپارچهسازی نیستید. اگر در این شرایط قصد لغو یکپارچه سازی را دارید گزینه Undo از برنامه ورد را به کار بگیرید.

حذف كامل

تصویر ۴۴

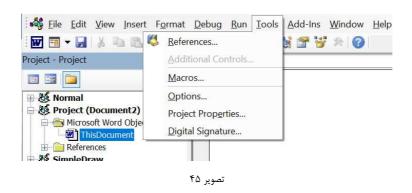
كاركردهاي پيشرفته

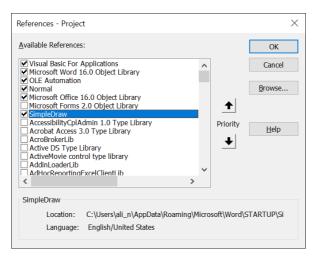
كاركردهاى پيشرفته

برای استفاده از این امکان پس از بازکردن یک فایل یا سند جدید باید ابتدا فعال کردن محیط کدنویسی را به ترتیبی که در بخش ترسیم منحنی آن پرداخته شد، انجام دهید و وارد محیط کدنویسی شوید (صفحات ** تا ** را مطالعه کنید). در این محیط ابتدا امکان ارجاع به شی مربوط به افزونه طی مراحل زیر انجام می شود.

در محیط کدنویسی ابتدا ThisDocument را همانطور که در تصویر پایین میبینید از سمت چپ صفحه انتخاب کنید و بعد از آن از منوی Tools گزینه References را انتخاب کنید.

پنجرهای که در تصویر زیر میبینید نمایش داده خواهد شد. در این پنجره گزینه SimpleDraw را انتخاب کنید و بازدن کلید OK پنجره را ببندید. اکنون امکان ارجاع در زمان کدنویسی به شی ترسیم شکل که sdr نام دارد فراهم شده است و میتوانید کدنویسی را آغاز کنید.

تصویر ۴۶

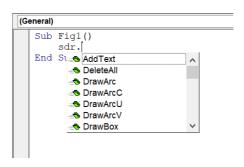
در محیط کدنویسی برای ترسیم هر شکل به یک زیر برنامه احتیاج دارید. هر زیر برنامه با یک دستور Sub شروع و با یک دستور در محیط کدنویسی برای ترسیم هر شکل به یک زیر برنامه فکر می گردد. مثلاً اگر نام زیر برنامه به ترتیب زیر است:

Sub Fig1()

End Sub

روی ThisDocument دوبار کلیک کنید تا در سمت راست صفحه محیط کدنویسی ظاهر شود و سپس اولین دستور بالا یعنی دستور Sub را وارد کنید. پس از زدن کلید Enter دستور Sub به صورت خودکار اضافه خواهد شد. شما باید دستورات خود را بین این دو دستور وارد کنید.

استفاده از شی sdr است برای ترسیم اجزای شکلها بسیار راحت است. پس از تایپ sdr کلید نقطه(.) را از صفحه کلید فشار دهید. با این کار تمام متدهای مربوط به تنظیمات اساسی، ترسیم شکلها، قالببندی و همین طور فعالیتهای سراسری در یک لیست بازشو ظاهر می شود (فهرست کامل متدهای قابل استفاده در پیوست ۱ آمده است). کافی است شما متد موردنظر را از لیست انتخاب کنید یا آن را تایپ نمایید. به تصویر زیر نگاه کنید.

تصویر ۴۷

با انتخاب هر متد اگر نیاز به پارامترهای ورودی باشد این پارامترها را جلوی دستور بنویسید و آنها را با کاما از یکدیگر جدا کنید. بعضی از دستورات مثل ترسیم محورهای مختصات نیازی به پارامترهای ورودی ندارد اما مثلاً برای ترسیم یک خط باید مختصات نقطه شروع و مختصات نقطه پایان بهعنوان ورودی درج شود. دقت کنید که هنگامی که شروع به نوشتن متد می کنید یک راهنمای شناور روی صفحه ظاهر می شود و ترتیب ورود پارامترها را نشان می دهد (به تصویر ۴۸ نگاه کنید).

```
Sub Fig1()
sdr.DrawLine

End Sub DrawLine(Xstart, Ystart, Xend, Yend, [Thickness As Single])
```

تصویر ۴۸

در شکل ** راهنمای شناور مربوط به ترسیم یک خط را مشاهده می کنید. همان طور که می بینید به ترتیب پارامترهای موردنیاز عبارتاند از:

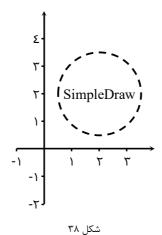
Xstart	مقدار ${f x}$ نقطه شروع خط
Ystart	مقدار y نقطه شروع خط
Xend	مقدار x نقطه شروع خط
Yend	مقدار y نقطه شروع خط
Thickness	ضخامت خط (برحسب سانتيمتر)

نکته: اگر در راهنمای شناور یک پارامتر داخل کروشه قرار داشت یعنی این پارامتر یک پارامتر اختیاری است و میتوانید آن را وارد نکنید. در شکل فوق پارامتر ضخامت خط یک پارامتر اختیاری است اگر این پارامتر را وارد کنید خط با ضخامت که شما مشخص کرده اید ترسیم خواهد شد و در غیر این صورت از مقدار پیشفرض که در تنظیمات اساسی مشخص شده است، استفاده می گردد. در دو دستور زیر یکبار پارامتر ضخامت به عنوان ورودی مشخص شده است و در دستور دیگر این مقدار حذف شده تا خط با ضخامت پیش فرض ترسیم شود.

```
sdr.DrawLine 0, 0, 3, 5, 0.05 sdr.DrawLine 5, 5, 10, 1
```

در مثال ساده زیر به ترتیب این دستورات را مشاهده می کنید: دستور اول همه اشیا موجود در سند را حذف می کند. دستور دوم حداقل محور X را برابر با Y و حداکثر آن را برابر با Y تعریف می کند. همچنین حداقل و حداکثر مقادیر محور Y را نیز به ترتیب برابر با Y و Y تعیین می کند. دستور سوم مقیاس هر دو محور افقی و عمودی را برابر با Y قرار می دهد (هر Y سانتی متر معادل با یک واحد در نظر گرفته می شود). دستور چهارم صفحه مختصات را ترسیم می کند. دستور پنجم یک دایره به مرکز Y و شعاع Y با ضخامت خط Y با ضخامت خط Y با ضخامت خط می کند. دستور ششم آخرین شکلی که قبل از این دستور رسم شده است (که همان دایره است) را از قالب ساده به قالب خطچین تبدیل می کند. دستور هفتم درون این دایره عبارت Simple Draw را اضافه می کند. در پایان نیز دستور آخر این مجموعه را به یک شکل واحد و یکپارچه تبدیل می کند. نتیجه حاصل از اجرای این زیربرنامه را در شکل ** ملاحظه می کنید.

```
Sub Fig1()
sdr.DeleteAll
sdr.SetAxisRange -1, 4, -2, 5
sdr.SetAxisScale 0.75, 0.75
sdr.DrawCoordinateAxis
sdr.DrawCircle 2, 2, 2, 0.05
sdr.FormatDash
sdr.addtext "SimpleDraw", 2, 2
sdr.GroupAll
End Sub
```


مجموعه نكات زير مي توانند باعث افزايش كارائي شما در استفاده از اين افزونه شوند:

- متدهای ترسیم با کلمه Draw شروع میشوند.
- متدهای تنظیمات اساسی با کلمه Set شروع میشوند.
- متدهای قالببندی با کلمه Format شروع میشوند.
- برای هر مقاله، کتاب یا سند که قصد تهیه آن را دارید یک فایل مستقل برای شکلها ایجاد کنید و برای هر شکل نیز یک زیر برنامه تعریف کنید.
- از آنجایی که کارکردهایی مثل یکپارچهسازی یا حذف همه عناصر، روی تمام عناصر موجود در یک فایل تأثیر میگذارند هرگز شکلهای موردنیاز خود را در فایل مقصد یعنی فایل کتاب یا فایل پایاننامه و یا فایل مقاله ترسیم نکنید. شکلها را در یک فایل مستقل ایجاد نموده و پس از یکپارچهسازی آن را به فایل مقصد منتقل کنید.

```
AddText TextString , TextCenterX, TextCenterY, [TextFontName] , [TextFontSize], [IsBold] , [IsItalic]
```

DeleteAll

DrawArc Xc, Yc, Xstart, Ystart, Degree, [Thickness]

DrawArcC Xstart, Ystart, Xend, Yend, [Height], [Thickness]

DrawArcU Xstart, Ystart, Xend, Yend, [Height], [Thickness]

DrawArcV Xstart, Ystart, Xend, Yend, [Height], [Thickness]

DrawBrace Xstart, Ystart, Xend, Yend, [Height], [Thickness]

DrawCircle Xc, Yc, r, [Thickness]

DrawCoordinateAxis

DrawCoordinateBox

DrawEllipse Xc, Yc, D_Horizontal, D_Vertical, [Thickness]

DrawPointingCurve FilePath , [Thickness]

DrawPointingArea FilePath, HachureType, [Thickness]

DrawFunctionCurve FunctionId, FunctionXmin, FunctionXmax, DrawInBorder, [Thickness]

DrawFunctionArea LowerFunctionId, UpperFunctionId, HachureMinX, HachureMaxX,

HachureType, [Thickness]

DrawLine Xstart, Ystart, Xend, Yend, [Thickness]

DrawPolygon n, Xc, Yc, Xstart, Ystart, [Thickness]

DrawPolyline X1, Y1, X2, Y2, [X3], [Y3], [X4], [Y4], [X5], [Y5], [X6], [Y6], [Thickness]

DrawRectangle UpLeftX, UpLeftY, DownRightX, DownRightY, [Thickness]

متدهاي قالببندي

FormatBeginArrow

FormatBeginCircle

FormatBeginClear

FormatBeginDiamond

FormatDash

FormatDashDot

FormatDashDotDot

FormatDot

FormatEndArrow

FormatEndCircle

FormatEndClear

FormatEndDiamond

FormatFill

FormatHachure [HachureType]

FormatLineSolid

FormatNoFill

FormatNoline

FormatRotation Degree

FormatThickness [ShapleLineThickness]

FormatTransparency [TransparencyPercent]

متدهای تنطیمات اساسی

SetAxisLabelDecimalDigits NofDigits
SetAxisLableX Min, Max, Increment
SetAxisLableY Min, Max, Increment
SetAxisRange Xmin, Xmax, Ymin, Ymax
SetAxisScale XScale, YScale
SetDefaultFont FontName As String, FontSize, IsBold , IsItalic
SetDrawAxisX IsShow As Boolean
SetDrawAxisY IsShow As Boolean
SetLineThickness LThickness
SetShowLableX IsShow
SetShowLableY IsShow

متدهای اقدامات سراسری

DeleteAll

GroupAll

UngroupAll